

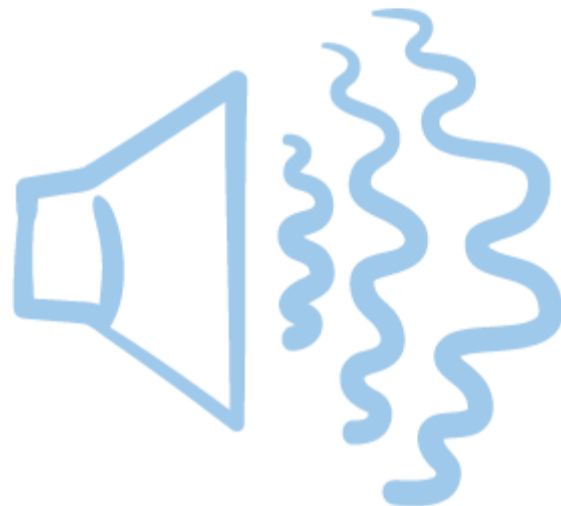
Tervetuloa työskentelemään Helvin kanssa

Hyvä tiiminvetäjä! Kiitos, että olet tekemässä Helsingistä maailman parhaiten keskustelevaa työpaikkaa!

Näin valmistaudut Helvi-session:

1. Tarkasta etukäteen, että **äännet** toimivat: Helvi ohjaa työskentelyä puhumalla.
2. Varmista, että session aikana **vain sinun tietokoneesi** on auki. Suosittelemme laittamaan muut älylaitteet sivuun työrauhan ja tietoturvan varmistamiseksi.
3. Tarkista, että koneeltasi toimii **yhteys isompaan näyttöön** tai videotykkiin, jos sellainen on käytössäsi.
4. **Rentoudu:** voit jättää tilanteen ohjaamisen Helville ja keskittyä osallistumaan.
5. Paina (alaoikean) näppäintä edetäksesi.

Taustamateriaali ja taustatietokysely

Löydät runsaasti taustamateriaaleja aiheen [Helsinki Oppii -sivulta](#).

Tämä hanke on toteutettu opetushallituksen tuella. Keräämme sen vuoksi tietoja aiheetta käsittelevistä ryhmistä. Täytä lyhyt taustatietokyselyn [tästä](#) linkistä. (1 min.)

Voit nyt jatkaa Helvi-sessioon.

Tervetuloa ehkäisemään lapsiin kohdistuvaa groomingia ja seksuaaliväkivaltaa!

Tämä ääniohjattu Helvi-sessio ohjaa teitä oppimaan yhdessä seksuaalisesta häirinnästä, houkuttelusta ja seksuaaliväkivallasta ilmiönä.

Ennen yhteisiä ryhmätehtäviä aiheeseen perehdytään videon ja tieto-osuuksien avulla.

Helvi-session lopputuloksena tulostuu ryhmänne oma tiimitaulu siitä, miten työyhteisönne pystyy ehkäisemään, tunnistamaan ja kohtaamaan lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa.

Työskentely kestää maksimissaan **yhden tunnin ajan**.

Helsinki

Suojellaan lapsia seksuaaliväkivallalta -Helvi

Kesto 60min

Työskentelyn alustus

Hei! Olen Helvi ja toimin teidän apunanne, kun keskustellette yhdessä lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ja groomingin ehkäisystä.

Työskentely kanssani koostuu neljästä osiosta:

1. Mistä ilmiössä on kysymys ja kuinka voimme sen tunnistaa?
2. Kuinka toimia kun kohtaa lapsen johon epäilee kohdistuneen seksuaaliväkivaltaa?
3. Miten ehkäisemme lapsiin kohdistuvaa groomingia ja seksuaaliväkivaltaa?
4. Yhteinen keskustelu ja lopputulokset.

Voitte seurata työskentelyenne etenemistä helposti alapalkista.

Miksi keskustelemme groomingista?

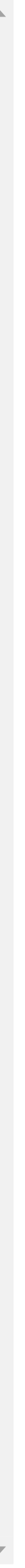
Groomingia on vaikeaa tunnistaa, koska sitä tapahtuu monin tavoin eri ympäristöissä. Aikuisten vastuu on suojella lasta ja antaa tietoa tunne – ja turvataidoista.

- Lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa ehkäistään ottamalla ilmiö puheeksi ja tietoa lisäämällä
- Riski lapsiin kohdistuvaan seksuaaliseen häirintään, houkutteluun ja seksuaaliväkivaltaan sisältyy kaikkiin alustoihin ja ympäristöihin
- Tietoa lisäämällä autetaan niin aikuisia kuin lapsia toimimaan turvallisuutta edistäen
- Aikuisen kiinnostus ja läsnäolo lapsen digiarjesta on hyvä alku.

Katsotaan video: Suojellaan lapsia seksuaaliväkivallalta

Suojellaan lapsia seksuaaliväkivallalta – Helvin videomateriaali

Itsenäinen pohdinta

Pohdi hetki juuri näkemääsi videota itsenäisesti. Sinun ei tarvitse avata pohdintaasi muille, mutta voit halutessasi kirjoittaa itsellesi muistiinpanoja.

Millaisia ajatuksia ja tunteita teema herättää sinussa?

Millaisia asioita jo tiedät grooming-ilmioistä?

Aikaa 2 minuuttia.

Oleellisia käsitteitä

Grooming tarkoittaa tietoista ja tavoitteellista toimintaa, jolla pyritään kontaktiin lapsen kanssa tarkoituksena kohdistaa lapseen seksuaaliväkivaltaa. Teot voivat tapahtua verkon välityksellä tai kanssakäymisessä kasvokkain. Grooming on rikoslaissa säädetty rangaistava rikos.

Nude on lasten käyttämä termi alastonkuvasta.

Live-striimauksella tarkoitetaan reaaliaikaista kuvaamista, jota myös lapset ja nuoret tekevät eri digitaalialustoilla.

Sextortion on lainasana, jolla tarkoitetaan lasten manipuloimista ja kiristämistä, ottamaan ja lähettämään alastonkuvia sekä videoita.

Lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta

Seksuaaliväkivalta sisältää hyvin monenlaisia tekoja. Se voi sisältää esimerkiksi sopimatonta koskettelua, houkuttelua seksuaalisiin tarkoituksiin tai pakottamista tekoihin, joiden tarkoituksena on tyydyttää aikuisen seksuaalisia tarpeita.

Seksuaaliväkivalta on aina lapselle haitallista ja traumatisoivaa.

Seksuaaliväkivalta on rikos sekä vallan- ja voimankäyttöä.

Lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta on piilorikollisuutta.

Seksuaaliväkivaltaan liittyy usein häpeää ja syyllisyyttä, jonka vuoksi avun hakeminen on vaikeaa.

Seksuaaliväkivallasta käytetään rikoslain nimikkeitä seksuaalinen väkivalta ja seksuaalinen hyväksikäyttö. Termit viittaavat siihen, että väkivalta olisi seksuaalinen teko tai kokemus. Seksuaaliväkivaltaa kokeneen uhrin näkökulmasta termit eivät ole lasta kunnioittavia.

Konkreettisia keinoja

Opasta lasta huolehtimaan yksityisyydestään verkossa.

Ottamalla puheeksi verkon hämmentävät sisällöt ja kontaktit, madallat lapsen kynnystä kertoa siitä itse jatkossa.

Sanoita verkon myönteisten mahdollisuuksien lisäksi verkon riskejä.

Kannusta lasta harkintaan ja jäämäkkyteen digiarjessa.

Ota puheeksi ja kysy

Ota lapsen digiarki puheeksi muiden arkikuulumisten ohessa.

Kysy suoraan ja puhu asiasta lasta kunnioittavilla termeillä, esim: seksuaalinen häirintä, houkuttelu (grooming) ja seksuaaliväkivalta.

Selitä miksi nettikaveri ei aina ole se mitä antaa ymmärtää.

Sinulla on velvollisuus puuttua

Kun kohtaat seksuaaliväkivaltaa kokeneen lapsen:

- Ole yhteydessä huoltajiin ja kerro asiasta kollegalle ja esihenkilölle
- Ole yhteydessä poliisiin ja tee rikosilmoitus
- Ole yhteydessä lastensuojeluun ja tee lastensuojeluilmoitus lastensuojelutarpeen selvittämiseksi.

Muista, että sinulla on ilmoitusvelvollisuus.

Tervetuloa keskusteluosuuteen!

Seuraavassa vaiheessa keskustellaan yhdessä.

Keskustelun tarkoituksena on ymmärtää paremmin muiden näkemyksiä ja pohtia yhdessä millä tavoin seksuaaliväkivallan ehkäisy, tunnistaminen ja puheeksi ottaminen voisivat toteutua työssänne.

Varautukaa kirjoittamaan muistiinpanoja keskustelunne aikana.

Valmistan keskusteluosuuden päätteeksi pohdintojenne pohjalta tiimitaulun, jossa kertaan esiintuomanne havainnot.

Keskustelemisen periaatteet

1. Kuuntele toisia, älä keskeytä tai käynnistä sivukeskusteluja.
2. Osallistu yhteiseen keskusteluun ja käytä kunnioittavaa kieltä.
3. Kerro omasta kokemuksestasi ja omista ajatuksistasi.
4. Kysy, jos et ihan ymmärrä.
5. Ole läsnä ja kunnioita toisia sekä luottamuksen ilmapiiriä.
6. Pohdi rauhassa ja kokoa. Anna tilaa keskeneräisyydelle.

Voitte edetä seuraavaan vaiheeseen vasta, kun kaikki hyväksyvät hyvän keskustelun periaatteet yksimielisesti. Tehkää tarvittaessa lisäyksiä tai korjauksia.

Itsenäinen pohdinta

Pohdi itsenäisesti miten seksuaaliväkivalta ja grooming koskettaa työtäsi lasten ja nuorten parissa?

Voit kirjoittaa pohdintaasi itsellesi muistiin mutta sinun ei tarvitse esitellä sitä muille.

Tähän tehtävään on aikaa 3 minuuttia.

Keskustellaan pienryhmissä

Jakautukaa 2-4 hengen pienryhmiin.

Valitkaa keskuudestanne kirjuri kirjaaman muistiin keskustelunne pääkohtia, jotta voitte kertoa niistä seuraavassa vaiheessa muille.

Selvittäkää pienryhmissä keskustellen:

- Mikä työssämme jo toimii seksuaaliväkivaltaa ja groomingia ehkäisevien toimenpiteiden osalta?

Teillä on keskusteluaikaa 10 minuuttia.

Keskustellaan ja oivalletaan yhdessä

Jakakaa keskusteluissanne esiin tulleita teemoja, ja päättäkää nyt yhdessä, mitä asioita teidän tulisi vielä lisätä työssänne?

Pyrkikää löytämään ainakin yksi konkreettinen asia, jonka haluatte viedä eteenpäin seuraavaan tehtävävaiheeseen koko ryhmän käsittelyyn.

Nämä voivat olla esimerkiksi usein keskustelussa toistuneita, kaikkien mielestä keskeisimpiä tai erityisen vaikeasti ratkaistavia haasteita.

Valitkaa 1-3 teemaa

Teillä on aikaa 9 minuuttia.

Kehitetään yhdessä

Olette nyt yhdessä valinneet työnne kannalta keskeisimmät kehitysideat. Hienoa! Jatkakaa keskustelua pyrkien löytämään ratkaisuja valitsemiinne teemoihin tai kirjatkaa missä tilanteessa edistätte asiaa seuraavan kerran.

Ennaltaehkäisyn toimenpiteet meillä toteutetaan:

Kirjoita vastaukset tähän

Keinoja ilmiön puheeksiottoon ja tunnistamiseen meidän työpaikallamme ovat:

Kirjoita vastaukset tähän

Lapsen ja perheen kohtaaminen meillä toteutetaan:

Kirjoita vastaukset tähän

Teillä on aikaa 10 minuuttia.

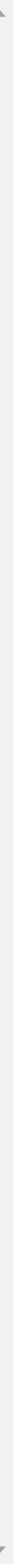
Apukysymyksiä: Mitä jo osaamme? Mitä toimintaa voisimme lisätä? Miten edistämme asiaa seuraavan kahden viikon aikana? Mitä jokainen lupaa tehdä asian hyväksi?

Suojellaan lapsia yhdessä

Lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ja groomingin ehkäisy ja sen kohtaaminen ovat monialaista yhteistyötä.

Jokaisen turvallisen aikuisen ennaltaehkäisevä työpanos ja rohkea puuttuminen ovat kriittisen tärkeitä tekoja lasten ja nuorten mielenterveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi tulevaisuudessa.

Yhteistyö, jossa jokaisen panos on korvaamaton

Kasvatus ja koulutus seuraa ja tukee lapsen hyvinvointia tunnistamalla muutokset sekä auttaa seksuaaliväkivallan ehkäisyssä esimerkiksi tunne- ja turvataitokasvatuksen avulla.

Opiskeluhoollon tehtävänä on tunnistaa, tarjota tukea ja apua sekä tarvittaessa ohjata seksuaaliväkivallan uhrit hoidon piiriin.

Huoltajien on hyvä ottaa digitaalisen median turvallinen käyttö osaksi arjen keskusteluja ja kasvatusta.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa tulee tunnistaa lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa ja kohdistaa siihen tarvittavat interventiot ja palvelut. Sosiaalihoollon lapsiperhepalveluissa lapsen digiarjen vahvuudet ja riskit tulee tunnistaa, ottaa puheeksi sekä huomioida osana työskentelyä.

Yhteistyö, jossa jokaisen panos on korvaamaton

Kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluissa tulee kiinnittää huomioita lasten turvalliseen netin käyttöön. Tietoa tulee tarjota kaikenikäisille lapsille.

Nuorisotyössä käsitellään seksuaaliväkivaltaa ja groomingia ennaltaehkäisevästi yhdessä nuorten kanssa. Lapsiin ja nuoriin kohdistuva seksuaaliväkivalta tulee tunnistaa ja tarjota apua ja ohjausta sopivan tuen piiriin.

Poliisi selvittää

Poliisi toimii yhteistyössä eri toimijoiden ja viranomaisten kanssa ennaltaestäen lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia neuvoin, ohjein ja opastuksin.

Poliisi selvittää ja saattaa esitutkintaan kaikki sellaiset teot, jotka ylittävät jonkin rikoslain 20 luvun pykälän lapsiin kohdistuvan seksuaalirikoksen tunnusmerkistön tai rikoslain 17 luvun kuvamateriaaliin liittyvien pykälien tunnusmerkistön.

Poliisille ilmoittaessa sinun ei tarvitse itse tietää, mikä rikos on kyseessä, sen selvittäminen kuuluu poliisin tehtäviin.

Lopuksi

1. Kaikilta lasten kanssa työskenteleviltä ja vapaaehtoisilta tulee pyytää rikosrekisteriote nähtäväksi.
2. Ota puheeksi aikuisen sopimaton käytös lasta kohtaan.
3. Poliisin konsultaatio on syytä tehdä matalalla kynnyksellä ja muistaa myös ilmoitusvelvollisuus lastensuojeluun.

Helsinki

Kiitos ajastanne ja panostuksestanne yhteiseen kehitystyöhön!

Olen nyt valmistanut työskentelyenne pohjalta tiimitaulun lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisemiseksi työpaikallanne.

[Tallenna tiimitaulu](#)

Voitte tulostaa tiimitaulun vaikkapa työpaikan ilmoitustaululle tai tallentaa taulun myöhempää käyttöä varten.

Kiitos, että teette konkreettisia toimia lasten ja nuorten suojelemiseksi!

